

# TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

## ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.  
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.  
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la  
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45  
Correspondențele sunt a se adresa la  
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.  
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

## INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rându-l cu litere garmond

## Sinódele.

Sibiu, 15 April n.

Duminecă, 17 April n., se deschid sinódele eparchiale în cele trei centre ale metropoliei gr. ort. române din Ungaria: în Sibiu, Arad și Caransebeș.

Reprezentanții legali, aleșii clerului și ai poporului, se întrunesc de nou Duminecă în aceste trei fortărețe ale bisericii noastre dreptmăritoare, pentru ca sub conducerea prelaților nostri dare de seamă să ceară și să primescă de la cei încredințați cu conducerea destinelor credincioșilor acestei biserici, și îndrumări să le dea pentru viitoriu, că cum au să le conducă, ca spre a bisericii mărirea și spre a născutului fericire să fie conduse.

Sinódele noastre eparchiale sunt tot atâtea mici parlamente, în cari legi obligătoare pentru clerul și poporul nostru pot să fie croite, și în cari cei de la conducere pot să trase la aspră răspundere când nu și-ar împlini datorințele așa cum ar trebui să și le împlinescă.

Teren larg au lăsat înțelepții din trecut pe seama sinódelor noastre eparchiale, teren care nici pe jumătate nu se pare că încă n'ar fi ocupat. Ne-am prea obișnuit a vedea, cum sinódele mai numai pentru aceea se întrunesc, ca luând la examinare rapoartele ce li se prezintă din partea consistoriilor respective, să și spună hotărârea, dacă le află de bune, ori apoi doresc să se facă schimbare pe viitoriu, în ce formă, și în care direcție?

După părerea noastră însă acesta ar fi numai una dintr-o îngrijire pe cari sinódele sunt dator să le dea bisericii și așezămintelor legate de ea.

Am dori să vedem sinódele făcând odată mai mult de cât atâtea. Să iie inițiativa d. e. ele la lucrări necesare și de folos pentru dezvoltarea culturală a poporului aparținător la biserica gr.-ort. română, în cadrele atât de frumos stabilite în punctele 6, 7 și

8 din §-ul 96 al statutului nostru organic. Am dori să vedem pe domnii deputați venind cu *idei nove* în sinóde, descoperind aici, trebuințe și dorințe, și arătând, nu numai răul ce a fost constatat în o direcție ori alta, ci și lécul potrivit pentru sanarea răului. Să nu se mai aștepte toate de la cei din centru, cari oameni sunt și ei, numai cu câte doi ochi, oameni cari nu le pot vedea toate, cum nu le pot nici îndrepta toate. Cu atât mai puțin să le așteptăm toate de la arhierii nostri, cari numai ei singuri știu cât de grea le este poziția, și cât de greu le este să apere și să conserve aceea ce mai avem, și ce pe zeci de căi lăaturalnice se caută a ni-se lua.

Deșteptii și fericirii în Domnul, cari au compus statutul organic, nu au contemplat sinódele eparchiale astfel, ca ele să fie numai autorități supreme de controlă, de disciplinare, și foruri de alegere: ci tot atâtea izvoare prețioase, cari în fie-care an să dea viață nouă organismului nostru bisericesc, viață luată din însăși vitalitatea și din trebuințele de viață ale credincioșilor bisericii noastre.

Un bun și frumos început s'a făcut în privința acestor anul trecut în sinodul nostru arhidiecezan, în care au fost prezentate din partea deputaților mai multe propuneri de cea mai mare însemnatate pentru biserica noastră. Așa și trebuie să fie înțeles rostul sinódelor noastre eparchiale. Domnii deputați sinodali, aleși pe cercuri, trăesc fie-care în alt mediu, și astfel fie-care este pus în măsură de a cunoaște diferite lipse și dorințe, de a cunoaște în diferite forme relele de cari voim să ne curățim biserica, și a le cunoaște fie-care din altă parte. Dar' totodată e în măsură a ști și cunoaște și lécul care prin părțile sale e potrivit pentru delăturarea relelor. Studieze-l deci bine, de la un sinod până la celalt, și apoi espună și părerile, ca hotărâre bună se pōtă fi luată cu privire la îndreptarea dorită de toți.

Nu punând vina când pe protopresbiteri, când pe cei de la centru,

când earăși pe suprema conducere bisericescă, vom putea da îndrumare mai bună organizării noastre interne bisericești, ci punând toți umărul la lucru și punându-ne toți mintea și inima în serviciul bisericii, așa cum datorim suntem să facem.

Stăpâniți de aceste idei și dorințe, credem și sperăm, că cu rîvnă de muncă se vor întruni domnii deputați și în sesiunea care se va deschide Duminecă a sinódelor noastre eparchiale, și dorind, ca activitatea lor să fie rodnică și folositoare născutului și bisericii, salutăm cu bucurie întrunirea de nou a celor trei sinóde eparchiale: din Sibiu, Arad și Caransebeș.

## Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiteral în Turda.

Agârbicium, 17 Martie v.

În 10 Martie a. c. s'a ținut sinodul protopresbiteral ordinar al tractului Turda, sub conducerea protopresbiterului tractual Jovian Mureșian.

Sinodului i-a premes sânta liturgie a sfântului Grigore Teologul, s'evârșită de șeful tractual, Jovian Mureșian și preotul Andrei Badiu, cu atâtea evlavie, în cât țărani prezenți, p'etruși de sublimitatea acestei liturgii, esclamau: „așa ceva frumos încă nu am auzit.”

Cu drept cuvânt au putut esclama așa, căci durere, la sate nu se prea oficiază liturgia s. Grigore, dar' de-și s'ar oficia, nu sunt cantori, cari să știe tipicul și cântările, și preoți nu și prea iau ostenelă ca să-i instrueze, — pe cum nu și-au luat nici acum ostenelă de a participa barem la s. slujbă de la început, așa, că protopresbiterul a fost necesitat din lipsa de preoți a oficia numai cu asistența unui singur preot, căci alt preot, care a fost prezent, a fost necesitat a conduce strana și cântările.

Acosta în atențiunea preoților, ca membri ai sinodului.

După chiamarea duhului sfânt presidentul-protopresbiter prin o vorbire potrivită apelază la conlucrarea tuturor membrilor sinodali spre binele și prosperarea tractului și

declară ședința sinodului deschisă, constatând prezența membrilor.

Durere, abia s'au fost prezentat ceva preste majoritate, așa că abia s'a putut ține sinodul. — Cu părere de rău s'a remarcat numărul cel mic de membri, în care s'au prezentat mirenii.

Acosta în atențiunea tuturor membrilor sinodali.

S'a constituit biroul, ales a fost notariu Vincențiu Orăsan, șear' bărbați verificatori ai procesului verbal domnii: Ilie Șerban, preot și Ioan Timean, proprietari.

Urmează raportul protopresbiterului despre activitatea sa și starea tractului în anul expirat.

E lucrat cu multă pricepere, cuprinzând la locuri cuvenite și propuneri pentru stirpierea răului constat. E o oglindă fidelă a întregii stări a protopresbiteratului, eshauriând cu deamănuntul în mod comparativ toate momentele mai însemnate ale tractului.

Raportul s'a luat în general și în special la cunoștință, într-o aclamări de „să trăiască” la adresa șefului tractual.

Din raportul general, care e împărțit în 4 părți și anume: I. afaceri oficiose; II. afaceri bisericești; III. afaceri școlare și IV. afaceri epitropești, fie-mi permis a estrage următoarele:

I. Afaceri oficiose. În cursul anului 1903 au intrat la oficiul protopresbiteral 1115 esibite. Deci, cu 85 mai puține de cât în anul 1902, o împrejurare ce se datorește numărului scăzut al rațiocinilor restante așternute spre reviziune consistorială. După natura lor, dintră acestea au fost bisericești 400, — școlare 349, și epitropești 366, cari toate au fost solve. Administrațiunea în anul acesta s'a ameliorat mult, dar' o îngreunează și întârzie încă reglgența unor preoți, cari de astădată nu sunt arătați cu numele.

Afaceri disciplinare nu s'au ivit.

a) Scaunul protopresbiteral s'a întrunit în 3 casuri.

Visitațiunea canonică s'a îndeplinit și în acest an la timpul său. Tot aci se constată că serviciile divine în Dumineci și s'erbători s'au ținut regulat, năsuindu-se preoții mai zeloși a ține și predici, ceea-ce pe viitoriu trebuie să se facă și cu mai mare rîvnă din partea tuturor preoților, ear' unde acesta nu s'ar

## FOIȘORĂ

Aur!...

Dramă originală istorică, reprezentată a doua zi de Paști în Seliște.

A trecut vijelia anilor 1848/49. Cei cari în toate neajunsurile am stat neclintii întru apărarea „Înălțatului împărat” și cari am luptat vitejește și în acești 2 ani pentru dreptate și lumină, ne-am pomenit de nou strinși în lanțuri, huiduiți și disprețuiți cu cuvinte de ocară. Libertatea spiritului, a cărei eluptare a fost una dintră tendințele noastre după vécuri, a rămas și de astădată o frasă golă. Pentru Români ușile școlilor au rămas și pe mai departe închise. Ici-colea numai câte un tânăr învâpăiat de iubirea de născut a ajuns după grele suferințe la școlă mai înalte, unde s'au înarmat pentru viitoră luptă, care avea să asigure Românilor locul seu meritat în urma facultăților sale spirituale și a trecutului seu istoric. Dar' erau puțini de acești tineri și multe erau dorințele noastre. Un neam obidit de secolii întregi, ferecat în lanțurile întunecului avea lipsă de mulți slujitori ai cauzei sale sfinte.

Un tânăr din aceste timpuri de tristă aducere aminte ne presintă drama „Aur...”,

un tânăr însă, care n'are în sufletul seu nici o scânteie din sufletul născutului seu, nimic din aspirațiunile poporului seu, un tânăr a cărui dorință e să și facă o carieră, să smulgă de la sorte — ceea-ce nu vrea să-i dea de bunăvoie, — și care se topește de admirație și uită totul când ajunge în fața unei domnișore nobile, coboritoare din strămoși magiari. Aici încetă ori-ce bătaie de inimă a românului, Petru e un muritoriu, pentru care gândul cel mai grozav e — nu că născutul seu va rămâne și mai departe asuprit, — ci că nu va putea să câștige mâna acestei fete nobile — Cornelia — din cauza stăvilei pusă întră el, fiul cărcimarului Ioan Bisorca, și întră ea, coboritoare din născut de nobil. Ba ce e mai mult, nici chiar părinții lui Petru, cari ca oameni simpli au trebuit să fie și ei necăjiți, nu se ved străbătuți de ideea, care era generală pe atunci la toți Românii din Ardel și țera ungurească, și ei urmăresc numai scopul să facă din fiul lor „domn”, om procopsit. Pentru realizarea acestui scop Ana, mama lui Petru, în lipsa de mijloace materiale fură aurul strîns cu multă trudă de Maria Sa fișpanul George Nistor, pe care l'a servit în decurs de 20 ani. Nici acest „Maria Sa” român nu are absolut de loc aspectul unui „domn” român de pe vremile acelea.

Acosta, e fără îndoială, o scădere a dramei, care avându-se în vedere că drama e istorică, nu se pōte trece nici decum cu vederea. Technica dramei însă nu suferă din cauza acesta absolut de loc. *Acordul fundamental* al dramei e puternic și desperat și emană din dorul Anei de a și procopsi fiul și din dorul domnei Maria Cosma, sora lui Nistor, de a și răsbuna pe hoții, cari au furat galbinii de la acesta. *Motivarea internă* ne amintește Năpasta lui S. L. Caragiale, de-și e de netăgăduit, că la scrierea actului I și „Puterea întunecului” a lui Tolstoi a servit de model. Maria Cosma, o fire aprăpe s'ebatică, ceea-ce se dovedește mai întâiu, când voaște să fure ea banii fratelui seu Nistor, pe care l'a supărat în întrăga lui viață și pe care-l iubește numai pentru aurul lui — își pune în joc norocul și viața fiicei sale Cornelia numai pentru-ca să și pōtă răsbuna pe Ana, care a prevenit-o în furatul banilor și să și pōtă urma apoi viața cea luxosă și destrănată. Planul însă nu-i succede. Cornelia iubește într'adevăr pe Petru, și toate planurile mamei sale nu o pot abate de la el, ci mai bine preferă să mōră la sinul lui Petru, logodnicul ei, când hoții tăbărând în casa lui Bisorca pentru-ca să-i ceară banii, îl ucid în luptă și pe acesta. Aici e centrul

de gravitațiune al piesei, care e din cale afară mișcător. Accesul de nebunie al Anei, când își vede copilul ei, pentru care a p'ecăuit furând banii, își ajunge paroxismul; ea își uită de păcatul, care până aci îi apăsa sufletul și făcea să-i putrezescă inima, izbucnește în risete nebunești și în hohote sinistre aruncă aurul în vânt strigând nebună: aur!! aur!! Cu acesta se sfârșește drama domnei Constanța Hodoș.

Autōra a știut țese drama destul de frumos, folosind o limbă, cum nu mulți o posed în țera românească. Sentimentalismul atât de propriu domnei Hodoș, nu s'a vîrit de cât numai în actul II, în dialogul dintră Petru și Cornelia; o scenă de atâtea lirism și de atâtea farmec, în cât criticul de la „Voința națională” n'a greșit când a declarat-o de cea mai frumoasă în felul seu din întrăga literatură românească.

În sfârșit să ating în câteva cuvinte și felul cum a fost interpretată în Seliște această dramă, care a fost până acum reprezentată numai în București pe scena teatrului național.

Susțin, că o dramă istorică e cu mult mai grea de reprezentat, de cât o dramă a cărui subiect e scos din fantasia poetului. A te scōta din împrejurările actuale, a te desbrăca de preocupățiunile timpului în care

pute din cauza neaptitudinii preotului, să se cetască cel puțin regulat căzania.

b) Referitor la afacerile școlare se observă, că esamenale anuale aproape toate s'au ținut sub prezidiul protopresbiterului și s'a constatat un rezultat mai bun față de anul trecut. Dar' pentru aceea se lasă încă mult de dorit, din lipsa învățătorilor calificați.

Conclusele sinodului protopresbiterial din anul trecut, și anume, cel referitor la alegerea membrilor comitetului și epitropiei tractuale, cel privitor la remănera parohiei Petrilaca și mai departe arondată la acest tract, — cel privitor la înființarea bibliotecii tractuale, cum și rațiociniul tractual pe 1902 — toate au obținut înaltă aprobare consistorială.

II. *Afaceri bisericesti.* Protopresbiteratul e format din 31 comune bisericesti și anume: 27 matere și 4 filii, în cari funcționează 30 parochii, și anume: un protopresbiter, un protopresbiter onorariu, un preot în retragere și un capelan, dintr-un număr de 6 sunt veduvi.

În decursul anului dintr-un preot și a răposat parochul Ioan Pătrușiu din Cristiu după un serviciu de 22 ani.

S'au întregit 2 parochii, anume Feldiara prin Atanasiu Hopartean și Murș Uioara prin protopopul onorariu și profesorul seminariului pensionat Ioan Ghibu.

Parochie vacantă la finea anului a rămas numai Cristiușul; în parochia Sopor s'a sistematizat post de capelan.

Se mai observă, că dintr-un număr de 31 cantori ordinari de abia sunt calificați în proporția de 7: 10, de unde urmează, că cântările bisericesti nu se execută exact după melodiile bisericesti noastre.

În decursul anului 1903 s'a sfințit prin protopresbiter 3 biserici și anume în Cărcedea, biserică nouă, și în Ciud și Ceagz biserici reparate.

Conform datelor statistice, au fost în acest protopresbiterat 3078 familii (cu 44 mai multe), 7300 bărbați și 7162 femei, la oltă 14462 suflete (cu 54 mai multe).

Știu ceti și scrie 2373 bărbați, 2404 femei, la oltă 4777.

Căsătorii s'au încheiat 112 bisericesti civile, și 1 numai civilă, dintr-acestea 73 pur ortodoxe, ear' 39 mixte. Cu 39 mai puțin de cât în anul 1902.

Concubinate au fost 77; cu 12 mai puțin de cât în anul 1902.

Nașteri legitime: copii 290, copile 162; cu 121 mai puțin de cât anul trecut; ear' ilegite: copii 30, copile 30; cu 7 mai puțin de cât în anul trecut.

Au murit 168 bărbați și 182 femei, cu 133 mai puțin de cât în anul trecut, dintr-un număr de 5 de morțe silnice.

De la biserică gr. cat. au trecut la noi 41; ear' de la noi la biserică gr. cat. 13.

III. *Afaceri școlare.* În anul școlar 1902/3 au fost în protopresbiterat 14 școli — la cari se va adăuga și cea din Turda, a cărei

ridicare este pusă la cale. — În decursul anului s'a adaptat cea din Vaidasig și s'a reparat școala din Banabie. Preste tot școlile sunt în stare puțin corespunzătoare și neprovădute cu reulsiute necesare.

La cele 14 școli au funcționat 14 învățători, dintr-un număr de 3 difinitivi, ceilalți provizori și tolerați.

Obligați la școala de toate zilele au fost 1225 copii și copile (cu 34 mai mulți de cât în anul trecut); ear' la școala de repetiție 484 copii și copile (cu 65 mai puțin de cât în anul trecut); dintr-aceștia au cercetat școala 1056 copii și copile (cu 80 mai puțin de cât în anul trecut).

După progres sunt 135 distinși, 528 buni și 393 debili.

După confesiune 999 gr. or., 49 gr. cat. 8 de altă confesiune. — După naționalitate 1048 români, 3 magiari, 5 de altă naționalitate. — Proveduți cu cărți preste tot 694, în parte 251, neprovăduți 114 școlari, în asămănare cu anul trecut un rezultat favorabil.

Părinții în prea puține cazuri și dau copii la școlele medii și mai înalte, așa că din 14462 suflete, câte numără tractul, de abia sunt 40 tineri la școlele medii și academice.

IV. *Afaceri epitropesti.* Prețul celor 30 biserici reprezintă o avere de 53,160 corone (cu 1282 cor. mai mult de cât în anul trecut); valoarea caselor parohiale face 20,200 corone (mai mult cu 358 cor.); pământurile bisericilor în estensiune de 429 jug. 1212 □ stingi; reprezintă o valoare de 36871 cor. 18 fileri. Capitalurile fondurilor și fundațiilor bisericesti-școlare fac 56233 cor. 95 fil.; prețul mobililor bisericesti fac 28190 cor. 50 fil.; ear' datoriile 3162 cor. 6 fil.; (un plus de 800 corone); și în fine prețul mobililor școlare face 2485 cor. 30 fil.

Acetia din raportul oficiului protopresbiterial.

S'a cetit apoi rațiociniul anului 1903, din care ne-am convins, că averea tractului se chivernisește în mod coștientios, fondurile cresc, și în mod vădit se augmentează prin taxele anuale solvite din partea preoților și învățătorilor.

Epitropiei s'a dat absolutul pentru rațiociniul — aprobându-se și bugetul pe anul 1904.

S'au desbătut și aprobat statutele bibliotecii tractuale, alegându-se în comisiunea administrativă preoții Vincențiu Orăsan, Andreiu Badiu, Ioan Hopartean și Dr. Valer Moldovan, avocat, care comisiune îndată ce vor fi aprobate statutele din partea Preaven. Consistoriu va pune în ființă biblioteca, comandând cărțile mai necesare teologice și pedagogice atât de simpte pentru educațiunea clerului și învățătorilor, pentru obținerea unei culturi mai superioare.

Despre modul cum se va pune în lucrare biblioteca, vom relata cu altă ocaziune.

În locul preotului răposat Ioan Pătrușiu se alege la scaunul protopresbiterial cu tota-

trăești și a eși cu totul de sub influința spiritului timpului tău pentru a te transpune cu trup și cu suflet într-un timp și într-un loc, care e mai mult sau mai puțin străin de tine, e o greutate, de care se înspăimântă și actorii cei mai vestiți. De această greutate, natural că s'au isbit și actorii noștri, cari pentru prima-ori în viața lor au avut ocaziune să jöce într-o dramă istorică serioasă. Cu toate greutățile ce au avut să întimpline pe lângă această, succesul acestei prime reprezentări a fost multămitor. Cu deosebire rolul Anei a fost așa de bine interpretat prin dōmna Aurelia Pop, în cât jocul ei îți reamintea tragediile de pe bīnele teatrelor mari. Puterea, precisiunea, mimica și toate mișcărilor au fost neeseptionabile. A fost îngrozitoare scena I a actului IV, unde hoții torturează pe Bisorca somându-l să le dea aurul. A plăcut apoi mult actul II cu dialogul dintr-un Cornelia și Petru, care fie zis într-un noi, mi-a făcut mai mult impresia unui bonjourist din țările române de pe la anul 1848, ear' nici de cum a unui tiner român din Ardel de la 1848. Altele erau împrejurările, și altul era spiritul în țările române, și altcum simțiau ai noștri din Ardel și țera ungușcă. Ambii (dōmna Iosefina Schram și dl Ionel Compa) au jucat foarte frumos și au fost răsplătiți cu aplauze neseferșite. Asemenea dna Maria Dregits a interpretat fidel rolul dnei Maria Cozma. Din fața domniei sale puteai ceti răutatea femeii, care nu cunoște margini

în alegerea mijloacelor pentru ajungerea scopului seu. Ambele dōmne dimpreună cu dōmna Schram au fost răsplătite pe lângă aplauze neseferșite și cu câte un buchet frumos de flori naturale.

Nu pot să nu amintesc și pe dl I. Urișan, care a jucat cu multă precisiune pe bătrânul fișpan, cum și pe dl S. Mihăițan, care a jucat pe crămarul Ioan Bisorca, apoi pe dna Marina Iacob, dñli Const. Cristiu, Oct. Sglimbea etc., cari toți s'au achitat foarte bine de rolurile lor.

Alături de aceste frumoase părți ale producțiunii o singură scădere am observat: costumarea. E și lucru greu acesta mai ales la un teatru de la sate și în o piesă istorică, unde trebuie să ții cont și de timpul când s'a petrecut acțiunea și de locul unde s'a petrecut. Evident, că nu era lucru ușor a procura costume, cari și numai de sine să te transpună într-un sat mic din jurul Biho-ului prin anii cari au urmat revoluției din 1848/49.

Eu numai lăuda fi pot pe aceia cari au ostenit pentru această sărbătoare culturală, care își are influința sa vădită asupra celor cari au cercetat-o, cum și asupra acelor cari nu s'au făcut părtași ei, și cari vor căștiga de la sălișteni îndemn pentru lucruri frumoase. Le zic deci din inimă tuturor: Cu Dzeu înainte!

Săliște, în 30 Martie v. 1904.

Amic,

(I. Ghibu)

litatea voturilor preotul George Cimoca din Hidiș.

Eshauriate fiind obiectele — prezidiul multămește membrilor pentru armonioasă și frățesca conlucrare manifestată în deslegarea agendelor, și apelând la simțul de iubire și dragoste către biserică și ale ei așediminte, îi invită să conlucre și în practică la realizarea conlucrelor ce s'au luat. Dorindu-le apoi reîntorcere fericită la căminele lor — încheie ședința.

Vicențiu Orăsan  
preot.

## Conferență preoțescă în Zarand.

— 23 Martie v.

Și-a ținut ședința în Brad la 18 Martie și a eshauriat cu vrednicie programul publicat în nr. 29 al „Telegrafului Român“

Au participat 46 preoți, cari în frunte cu protopresbiterul V. Damian îndată după serviciul divin și mărturisire s'au adunat într-o sală de învățământ de la gimnasiu, — cea mai curată jertfă a preoției zarandene din epoca redeșteptării noastre — și atât prin disciplina sa, deore-ce aproape toți preoții s'au prezentat în uniforma prescrișă, revădă — cu excepția celor mai avuți, — cât și prin interesarea față de obiectele puse la desbatere, s'a dovedit de o concentrare inteligentă național-ortodoxă vrednică de respect.

Conferențele sunt pentru preoție de mare folos. Convenind cu toții, barem odată în an, și ocupându-se serios cu afacerile rituale, culturale, sociale, administrative etc., nivelul lor cultural se va ridica, schimbarea de idei o va consolida într-o corporațiune tot mai conștie de sine și chiamarea sa, și în raport cu aceste i-se va urca și valoarea.

În decursul conferenței conștientiosul preot Nicolae Florea din Rîșca prin lucrarea sa a arătat mijlocele prin cari se pot delătura mai cu efect scăderile înrădăcinate în poporul nostru.

Am înțeles, că prelegătorul a lovit cu în cap, deore-ce n'a pus toate scăderile tot numai în căra poporului — încă bun — ci din mijlocele recomandate pentru delăturare, rezultă, că și preoției i a atribuit unele scăderi.

Regret, că am sosit numai când se discuta asupra operatului din cestiune, fiindcă n'am putut participa de la început și astfel n'am auzit-o. Sper însă, că autorul, dacă va afla de bine o va publica în „Telegraful Român“, ale cărui colone stau deschise tuturor pentru toate cestiunile vitale naționale, bisericesti, culturale etc., ca astfel convingerile sale să fie cunoscute tuturor celor interesați de binele comun.

Dealtcum din critica preotului I. Șortan din Blășeni, de la care suntem îndreptățiți a aștepta mult și bun, căci e tiner inteligent și absolut de gimnasiu, de-și am auzit, că prelegerea nu-i lipsită de scăderi stilistice, fiindcă introducerea a fost cu 1 klm. (?) mai lungă de cât pertractarea, că introducerea e scrisă într-un stil prea aventat filosofic (?), ear' pertractarea e scrisă într-un stil prea popular (?), totuși conferența a declarat-o de succasă și aclus-o la protocol.

Din discusia asupra temei s'a trecut la sarcinile ce apasă preoția din cauza sodoxiei cultului, colectelor etc., cari au fost mult accentuate. Dar' din discusiunea asupra lor toți se vor fi convins, că isbândă nu-i fără luptă. Avem o constituție admirabilă, care însă numai cu jertfe se pōte inactiva. Mulți fericiau pe cei cari și-au chivernisit bine averile bisericesti și dispun de capitale din ale căror interese se acoper sarcinile și cultul și în mulți se va fi deșteptat dorul sacru de a face ce au întrelăsat. Mijloce de salvare sunt încă. Poporul nostru — și în specie cel zarandean — nu e străin de biserică. Jertfește cu drag pentru sfânta sfintelor. Mai ales când în fruntea bisericii se află câte un preot după rânduiala lui Melchisedec. Mult îl însuflețesc la jertfe și cuvântările arhieresti, cari se cetesc la sărbătorile împărătești. Cuvintele arhierelui adresate drept credincioșilor sei e imposibil să nu emoționeze inimile poporului și să nu înalte sufletul și mintea lui în sfere mai ideale. De sigur va jertfi și în viitoriu, căci speranță e să avem preoți nu numai teoretice mai calificați, ci și mai devotați și conștii de chiamarea lor: luminarea și fericirea nemului român. Să nu desperăm! Viitoriu de aur Românul

are! Cu noi e Dzeu! Numai noi să fim: un trup și un suflet.

În firul desbaterii protopresbiterul-prezident a ținut o adevărată esortatie, în care reasumând clar și concis rezultatele, tessele disertațiunii dlui Florea, a îndemnat preoția: a) să-și cultive rațional moșiora, ca astfel să ajungă la bunăstare materială și și în cele economice să servescă drept model; b) să stăruie, ca în corporațiunile constituționale — comitet și epitropii parohiale — să între frunțași inteligenți, activi și onesti, cari sunt conduși numai de binele comun, pe acetia să-și tracteze cu iubire frățescă, îndemnându-i să-și împlinescă chiamarea cu credință, fără a-i prigoni, pismul, seduce și înstrăina de biserică; c) să-și deschidă preoția și puna și să jertfescă și ea, când e vorba de împodobirea bisericii, școlei, procurarea de cărți folositoare pe sēma bibliotecii; d) să prezenteze la finea fie-cărui an socotă acurată despre administrarea averii bisericesti, lucrând cu adevărată desinteresare pentru sporirea averii bisericesti, școlare și fundamentale și luminarea poporului în toate cele bune și frumoase.

Lucrând astfel vom stîrpi multe scăderi din poporul nostru și vom turna viață în constituția noastră bisericescă, vom deveni tii vrednici ai marelui Andreiu, care sōrtea bisericiei și școlei române confesionale a încredințat-o clerului și poporului român ortodox.

De aceste și multe alte vorbe înțelepte, rezultatul unei experiențe și meditații îndelungate, a rostit protopresbiterul, pe cari preoția le-a ascultat cu interes.

Planul cronologic etc. prezentat de zeolosul preot I. Perian din Criscior a fost acceptat de conferență.

Conferența următoare se va ținē în Criscior.

După terminare, cam pe la 2 ore d. a. frații s'au mângaiat parte la masa protopresbiterului, parte la a preotului Rimbaș cu post și vin, discutând cestiuni actuale și ferindu-se de crișme, și astfel servind esemplu viu credincioșilor lor, cari, fiind tocmai zi de tērg, urmăreau cu atențiune conduita și faptele părinților lor sufletești.

În veci să lumineze lumina vōastră, onorați părinți, și scăderile din poporul românesc vor pieri, precum pierie fumul de fața focului.

Un cetățiu din Zarand.

## Cestiuni școlare.

### Convocare.

Cu convocare la ordinul Preaven. Consistoriu arhiepiscopesc dno 15 Ianuarie 1904, nr. 80 școl., am onorul a convoca pe domnii învățători (invetătore) de la școlele noastre din protopresbiteratul Orăștie la conferența invetătorească, ce se va ținē în școala noastră din Orăștie, Vineri în 23 April 1904 st. v. și zilele următoare.

### Programa lucrărilor:

1. Participarea la serviciul divin.
2. La 11 ore a. m. deschiderea conferenței.
3. Presentarea cerculariului consistorial pentru conferențele invetătorești.
4. Apelul nominal.
5. Constituirea conferenței.
6. Temele statorite de conferența precedentă din Orăștie.
7. Cauzele analfabetismului în sinul poporului nostru etc., de Teofil Crișan.
8. Împărțirea obiectelor de învățământ pe orele zilelor etc. pentru școala cu 2 învățători, de corpul didactic din Romos; pentru școala cu 3 învățători, de corpul didactic din Vinerea.
9. O poveste pentru despărțențelul I școlar, lecție practică după treptele metodice (formale), de George Daniil.
10. O lecție din istoria patriei cu despărțențelul V (după treptele metodice), de Nicolae Botean.
11. Învățământul ca mijloc de educație (disertație), de Ioachim Cerbicean.
12. Magnetul și magnetismul (lecție practică după treptele metodice), de Nicolae Popovici și Ioan Baciu.
13. Împărțirea materialului de inv. din aritmetică în unități metodice, pentru cele 6 desp. școlare, de Iosif Dumitru.
14. Temele fixate de Ven. Consistoriu:
15. Importanța cântării în școala poporală etc., de Ioan Branga.

14. Rolul familiei în educație etc., de George Danil.

C. De comisariul consistorial:

15. Igiena școlară, de Dr. I. Beu, — apreiare de Constantin Baicu.

16. Cestiunea ortografiei.

NB. Temele distribuite de conferența precedentă sunt a se înainta subsemnatului comisariu cons. cu 8 zile înainte de conferență, ear' celelalte la deschiderea conferenței. Sibiu, 1/14 April 1904.

Dr. Vasile Bologa  
comisariu consistorial.

### Convocare.

În virtutea cerculariului Preav. Consistoriu archidieceșan dto 15 Ianuarie a. c. nr. 80 școl., am onore a convoca pe toți p. t. învățători din cercul IX Zrand, la conferențele ce se vor ține în 23 și 24 April st. v., în sala școlii noastre populare din Brad.

#### Sedința I.

Vineri în 23 April a. m.

1. Participarea la serviciul divin.
2. Deschiderea conferenței la 11 ore.
3. Constatarea prezențelor și constituirea.

#### Sedința II.

Vineri în 23 April p. m.

4. Prima lecțiune din limba magiară: „cretă, tablă, carte, caet, penă, acest, acesta, acel, aceea, este, aici, acolo, ce? unde?” cu desp. II, de Marcu Huțiu, învățătoriu în Ribia.

5. „Rolul familiei în educație și scaderile acesteia în familiile țăranilor noștri”, de Pavel Lazar, inv. în Mestecă.

6. „Descrierea mesei”, prelegere practică din limba magiară cu desp. III, de Roma Costin, învățătoriu în Brad.

#### Sedința III.

Sâmbătă în 24 April a. m.

7. „Animalele domestice”, preleg. practică din limba magiară cu desp. III, de Gavril Matieș, inv. în Hertegani.

8. „Conjugarea verbului în timpul prezent, forma hotarită și nehotarită”, prelegere practică din limba magiară, de Victor Uscat, învățătoriu în Băița.

9. „Importanța cântării în școala populară cu deosebită considerare la poporul nostru” de Vasiliu Popa, învățătoriu în Crăciunești.

#### Sedința IV.

Sâmbătă în 24 April p. m.

10. „Proiectul de statute pentru societatea de ajutorare a preoților și învățătorilor rom. gr. or. din archidieceșă”.

11. Discutarea asupra rezultatului examenelor finale de la școlile populare din tract, pe baza rapoartelor prezentate de învățătorii esmiși.

12. Alegerea comisiei care să propună distribuirea temelor pentru conferența proximă.

Se observă, că temele respective au să fie prezentate și în scris.

Brad, în Martie 1904.

Vasile Damian  
comisariu consistorial.

## Revistă esternă

Sensatie de pe câmpul de război.

În timp ce săptămânile din urmă erau cam serece în știri de însemnătate de pe câmpul războiului ruso-japonez, săptămâna curentă are senzație mare. La Port-Arthur s'a dat o mare luptă navală, în care vasul panterat „Petropavlosk” s'a scufundat împreună cu întreg personalul, din care numai patru ofițeri au putut fi scăpați de moarte. Într-acești patru e și mare-ducele Ciril, fratele țarului. Comandantul flotei rusești de la Port-Arthur, *admiralul Macarov*, care încă se afla pe vasul „Petropavlosk”, s'a înecat în mare împreună cu întreg statul major al seu. Comanda interinimă a flotei a luat-o ducele Uhtomski.

Morțea lui *Macarov* e foarte mare pierdere pentru oștea rusescă, mai mare de cât nimicirea unui întreg corp de armată, fiindcă în el erau concentrate toate speranțele de eventuală izbândă a flotei rusești asupra celei japoneze.

Poate ca mângăere pentru nenorocirea de la Port-Arthur, agențele telegrafice ru-

sești vestesc izbândă oștei rusești în o „mare luptă” pe uscat la malul râului Jalu. Acesta „mare luptă” însă n'a fost de cât ciocnire cu o cătă de 50 cercetași japonezi, pe cari încunjurându-i o trupă de cazaci i-au ucis pe toți cincizeci.

## NOUTĂȚI

**Dăruiri pentru catedrală.** La colecta pentru zidirea catedralei archidieceșane institutul de credit și economii „*Doina*” din Câmpeni a dăruit 300 corone, ear' avocatul *Dr. Vasile Freda* (din Câmpeni) 200 corone.

**Distincție meritată.** Dl *Alexandru Onaciu*, jude la tabla reg. din Murș-Oșorhei, e numit jude supranumerar (suplinitoriu) la Curie.

**Medic primar la spitalul civil din Sibiu** în locul decedatului *Dr. Stefan de Hennenheim* a fost ales cu aclamație în ședința din 12 April 1904 a reprezentanței orașenești din loc dl *Dr. Arthur de Sachsenheim*, distinsul și apreciatul medic secundar de până aci la același spital, bine cunoscut și în cercurile românești.

**Dăruiri pentru biserică.** Dl *Nicolae Vidrișchin* din Kșinari, proprietariu de mără în comuna noastră Cinadie, și dl *Ioan Stan Herța* din Săuște, arăndaș al domeniului suțan de pe hotarul comunei Cinadie, au dăruit câte 10 ferdele de grâu fondului „*Grăniariu*” al bisericii gr. or. din Cinadie, merit pentru zidirea unei biserici noue. Pentru aceste dăruiri comitetul parochial exprimă sinceră mulțumită marinoșilor dăruitori. — *Cinadie*, la 30 Martie, 1904. *Crucian Mărginean*, paroch.

**Pentru îmbunătățirea fânațelor.** Ministrul ung. de agricultură, dl *Talbán*, a hotărât să spriginască nu numai cu staturi și înviațiuni date prin organele de specialitate ale ministeriului, ci și cu ajutoare în bani întreprinderile economilor de a face mai roditoare pășunatele și fânațele. Deosebi în ținuturile pe unde se simte mare lipsă de pășunată și fânațe va ajuta lucrările de îmbunătățire.

**Grațiere.** Avocatul *Dr. Iuliu Orendi* din Brașov, care fusese condamnat la 6 luni închisoare de stat pentru „agitatie” comisă prin un articol tradus din românește și publicat în „*Kronstädter Zeitung*”, zilele trecute a fost grațiat de M. Sa, după ce împlinise deja 5 luni din osândă în închisoarea de stat din Seghedin.

**Testamentul Isabellei.** Cum se raportează din München, răposata *Isabela*, fosta regină a Spaniei, aproape întreaga avere și-a testat-o ficei sale, soției prințului *Ludovic Ferdinand* al Bavariei, și papei *Piu X.* Regele *Alfons XIII.* al Spaniei, din averea de vr'o zece milioane a bunicii sale nu capătă nimic, ci numai câteva bijuterii familiare.

† **Alexandru Roxin**, fiul protopresbiterului *Nicolae Roxin* din Micherechiu (diecesa Aradului) și practicant comitatens, a răposat Marți (12 April) în Oradea-mare, în etate de 23 ani. Însemnătarea i-s'a făcut eri (14 April) în cimiteriul gr. or. din Micherechiu.

**Judecată drăpă.** Se raportează din Drezda, că tribunalul suprem militar a osândit pe căpitanul *Hupfeld* la 6 luni închisoare de fortăreță, fiindcă a dus la duel cu baronul *Ompeda*. Sentința declară vinovat principal pe căpitanul, fiindcă prin relațiile avute cu soția baronului a violat drepturile soțului și a ofensat moralul public.

**Ninerații statului.** Alaltăeri au sosit la Murș-Ludoș, spre a fi colonisate pe moșia donată de *Ecken*, 14 familii de ciangăi. Fiecare familie capătă 28 jugere de pământ și casă, al căror preț au să l achite în timp de 50 ani.

**Din statistica emigrărilor.** Buletinul statistic pe Februarie arată că în cursul acestei luni au emigrat din Ungaria 15,000 de omeni. Cei mai mulți și-au luat calea spre America. Dintre emigranții din părțile ardeleni cei mai mulți au trecut în România. Dintre acestia cei mai mulți sunt din comitatul *Treiscaune* (854), *Brașov* (497), *Târnava-mare* (460) și *Alba-interiără* (429).

**Contra podagrei și reumei folosesc** medicii cu rezultat eminent alifia *Zoltán*, de ore-ce acesta a vindecat în câteva zile și astfel de bolnavi, cari suferiseră de ani de zile. Sticla cu 2 cor., în farmacia *Béla Zoltán* din Budapesta.

**Donățiune de cinci milioane.** Baronul *H. Liebig*, răposat în Frankfurt zilele trecute, a testat orașului seu natal *Reichenberg* cinci milioane de marce pentru scopuri culturale și de binefacere, într-acești special pentru ajutorarea săracilor a destinat un milion. Pe lângă acestea a mai lăsat orașului și pinacoteca sa, în valoare de aproape un milion, cum și moștile sale din *Boemia* și din *Frankfurt*.

**Frica de mobilizare.** Într-egă presa Sârbiei, deosebi însă ziarele opoziționale resuscită faimele despre o iminentă mobilizare din partea monarhiei austro-ungare și cer deslușiri de la guvernul țerei lor, cu toate că din parte competentă au fost de repetate ori dementate faimele acestea. — Se vede că cei din Sârbia au recorde de o eventuală intervenție a armatei austro-ungare în cestiunea balcanică.

Ce este somatosă? Într-egă preparatele dietetice nutritive ale timpului mai nou somatosă este unicul care s'a răspândit în mod extraordinar în anii din urmă. Somatosă se pregătește din carne, și conține cele mai însemnate materii nutritive ale cărnii, adică albumina și sărurile nutritive. E liberă de materii extractive, cari se află d. e. în extractul de carne al lui *Liebig*. Prin diferite procese chimice a succes a se aduce preparatul în o formă solubilă și durabilă. În somatosă nu aflăm nici măcar o mică pulbere de carne, pregătită din carne uscată, căci acesta nu s'a dizolvă, — de altcum nici nu s'a dovedit a fi prințiosă, — ci somatosă constă exclusiv din materii nutritive aflate în carne, anume din albumină, solubilă făcută, și din săruri nutritive numite albumose. — Conținutul albuminei este aproape de 90%, deore-ce albumosele nu numai că se dizolvă ușor, dar' prin un proces de mistuire artificial pot fi direct resorbite, așa că imediat se dizolvă în sucurile corpului; somatosă poate fi folosită cu efect și la totală indigestiune, mistuindu-se ea de sine. Acesta este de mare importanță pentru pacienții de stomac și nervi, ori la îmbolnăviri de friguri. De însemnătate este însă efectul somatosei în a produce apetit. Acesta, cum și împrejurarea, că la luarea somatosei celelalte alimente sunt mai bine folosite, sunt calitățile principale ale acestui preparat. Somatosă poate fi deci recomandată cu conștiință curată ca eminent remediu întăritor și nutritiv, care în casul de bolă face cele mai bune servicii la copii și vârstnici debili. După constatările mai nou ale medicilor somatosă are și efect plastic, dător de formă, ceea-ce va interesa îndeosebi pe damele debile.

## Voci din public.

Alegerea de deputat din Nădlac în lumină adevărată. Nădlac, 9 April n.

În „*Tribuna*” din Arad (nrul 39, 40 și 43); și în „*Libertatea*” din Orăștie (nrul 9) am fost atacat fără cruțare, sub pretext că eu aș fi întârziat — și încă nu fără voie — cu predarea hârtiei de recomandare a candidaturii naționale *Dr. Ioan Suciu*, cu ocaziunea ultimei alegeri de deputat în cercul nostru.

Declar că toate cele scrise despre mine în foile amintite, sunt neadevăruri și scornituri tendențioase.

Declar că hârtia, sau cum se zice pe la noi lista de recomandare, de fel n'a fost la mine. Eu n'am fost conștient cu prezentarea ei, și așa nu eu sunt cauza întârzierii.

La mine a fost numai lista acelor 30 alegători, cari au căpătat bilete de intrare la locul de votare.

Biletele acestea le-am primit de la președintele de alegere în ziua înainte de alegere, s'era la 5 ore.

E adevărat, că atunci când am mers după acestea, părintele *Marcoviciu* a propus să mi-se dea și lista de recomandare, pentru a o preda eu președintelui pe lângă revers, însă de fapt nu mi-s'a predat, din motivul, că fiind foarte mulți subscriși pe ea, era temere, că contrarii știind, cine sunt, se vor uisui a i atrage spre ei peste noapte.

Cum-că lista de recomandare, înainte de alegere la cine a fost, nu știu. La mine n'a fost.

În ziua alegerii însă a fost la candidatul *Dr. Ioan Suciu*. De la el a primit o comisiunea emisă pentru a o preda. Ceea-ce de altcum a recunoscut și *Dr. Suciu*.

Venind știrea despre respingerea candidaturii *Drului Suciu*, alegătorii Români s'au turburat. Asta încă e adevărat.

Venind atunci la mine fruntașul neguțătoriu român *Stefan Luțai* m'a întrebat, dacă la mine a fost hârtia de recomandare? Ear' eu i-am răspuns, că la mine n'u fost! Atunci luându-mă de mână ne-am apropiat ambii de *Dr. Suciu*, care se afla înaintea școlii, într-acești mulți alegători și sosind la el *Luțai* l'a întrebat, dacă la el a fost hârtia de recomandare? La răspunsul lui *Dr. Suciu* că da: la el a fost, *Luțai* n'călțit i-a spus următoarele lui *Dr. Suciu* „Așa? *Dr. Suciu!* Vezi dta mulțimea acesta de alegători? Pe toți i-ai păcălit! Dta ești avocat? Dumnita ești candidat? Nici aceea nu ști când trebuie prezentată recomandarea? Fie-ți rusine! pui!!!”

*Dr. Suciu* sta ca încremenit și nici un cuvânt n'a răspuns. Lucrul acesta se poate adevări.

Nu e adevărat nici aceea ce a scris „*Tribuna*” și „*Libertatea*”, că eu am dormit în dimineața alegerii, numai că să mă întârziu

cu prezentarea recomandării și că numai la 8 ore m'a putut scula din pat *Dr. Suciu* și *Dr. Ghebeles*.

Afară de soția și servitorea mea și oșpele *Siprăk László* postmagisterul din *Zichyfalva*, care în ziua alegerii cu trenul de 6 ore dimineața a sosit la mine, pot dovedi încă și cu învățătoriu *George Petroviciu* care de odată cu *Siprăk* a venit la mine după biletele de votare, că de loc m'am și sculat și încă nici nu eram îmbrăcat de tot când *Dr. Suciu* și *Dr. Ghebeles* cu aceea au venit la mine, că de loc vor fi 7 ore și la 7 ore să va face cordonul, așa dar' e lipsă de biletele de intrare.

Atunci li-am zis, că ar fi mai bine să se îngrijescă la timp de predarea listei de recomandare, la ce *Dr. Suciu* a răspuns, că până la 9<sup>1/2</sup> ora este timp. Am mers apoi cu ei în sala biserică din vecinătate, unde erau mulți alegători adunați și am predat biletele de intrare *Drului Suciu*.

Cum 8 ore erau când am fost la școală și am spus lui *Dr. Suciu*, că ar fi bine să se trimită recomandarea președintelui. Mai bine mai de timpuriu, de cât prea târziu. *Dr. Suciu* de nou a răspuns, că până la 9 ore este timp și că președintele și după 9 ore trebuie să mai aștepte 1/2 de oră. Când s'au vorbit acestea, 5 matori au fost de față. Eu de aci înainte n'am mai avut grijă de recomandare.

Din toate acestea dar' e constatat că lista de recomandare a fost la *Dr. Suciu* și că *Dr. Suciu* și *Dr. Ghebeles* au fost de convingerea, că recomandarea se poate preda până la 9<sup>1/2</sup> ore. Acesta a fost cauza întârzierii. Vădând *Dr. Suciu* și *Dr. Ghebeles* turburarea alegătorilor români, n'au avut curajul să spună adevărul, și se recunoscă șmintă proprie, căci: „errare humanum est”; ei au lăsat taima printr-acești alegători, că eu sunt cauza la toate.

Venind apoi *Rusu Șirianu*, *Bocu*, *Birăuțiu* și *Novacoviciu* cu alegătorii din comunele *Șetin* și *Cenad* și aflând despre cele întâmplate, și fiind rău informați, au apucat cu toți a mă acusa și blama înaintea alegătorilor și mai târziu în foile lor.

Las să judece publicul cetitoriu neprecupat că demnă a fost procedura acesta de niște bărbați conducători?

Mai departe cele scrise de „*Tribuna*” și „*Libertatea*”, că eu aș fi fugit peste grădini, ca să pot vota pentru guvernamentalul *Haasz*, și că m'aș fi acusă, sau că am și fugit din comună dinaintea furiei poporului, încă sunt scornituri neadevărate și răutăcioase.

Eu de la sala biserică am mers cu amintitul *Stefan Luțai* la locul de alegere, și acolo am stat sub totă decurgerea alegerii, conversând cu cunoscuți din loc și din provincie. Ear' de votat n'am votat pentru nimenea, nici la întâia, nici la a doua alegere.

În fine insulta „*Tribunei*” din nrul 43, în cât se refere la persoana mea, o resping cu tot disprețul.

Ioan Rusu  
notariu în pens.

### Posta redacției.

*Dlul G. R. în N.* Raportul despre care faci amintire în scrisoarea dto 9 l. c., nu a sosit la noi.

„*Monografia*” s'a trimis azi la adresa dvăstre.

*Zernești.* Cum ai văcut din numărul trecut, l'ai trimis prea târziu. Nu l' mai putem folosi.

Nr. 11—1904.

[82] 2—2

## CONCURS

„*Reuniunea femeilor române din Sibiu*” publică concurs pentru conferirea unui stipendiu de 800 cor. și altui de 1000 cor. Primul stipendiu se conferă pentru cercetarea cursului de economie casnică susținut de „*Reuniunea evanghelică din Sibiu*”, al doilea pentru cercetarea școlii industriale din *Késmárk*.

Reflectantele se-și înainteză cererile până la 31 Maiu n. a. c. cu următoarele documente: a) atestat de botez; b) atestatele școlare, inclusive atestatul despre cercetarea vr'unui curs special; c) certificat despre aplicațiunea de până acum.

Se cere cunoșterea limbei române, magiari și germane.

Condițiunile detaiate se pot ști de la biroul reuniunii.

Sibiu, în 6 April 1904.

Biroul „*Reuniunii femeilor române din Sibiu*”:

*Maria Cosma*  
președintă.

*Dr. Beu*  
secretariu.

Prin *Librăria archidieceșană* se pot procura diferite

## ornate bisericesti

Mustre și specificarea prețului gratis și franco.

Indispensabil damelor Cel mai bun cosmetic

**Frumseța femeiească**

pöte fi câștigată, potențată și menținută prin eminentul preparat chimic curat, ce nu conține nici mercuriu nici plumb, deci cu totul nestrăicăcios și neunsuros

**CREMA MARGIT**

a lui **FÖLDES**

Scutită prin lege.

Acastă universal renumită pomadă de obraz delctură după câteva zile pistruele, petele de ficat, jubruțele, carii de piele și alte necurătenii de piele, netezește sbărcelele, crețele, semnele de vărsat și dă obrazului coloră albă, lucie și fină.

Prețul: borcanul mic 1 cor., mare 2 cor., Pudra Margit 1 cor. 20 fil., Săpunul Margit 70 fil., Pasta de dinți Margit 1 cor., Apa de obraz Margit 1 cor.

Cu ramburs sau pe lângă trimiterea înainte a prețului trimite producătorul:

**K. de FÖLDES, farm., Arad.**

Se capătă în farmacia, drogerii și parfumerii. Deposit principal în Sibiu: farmacistii C. Müller și I. C. Molnar, G. Melzer, săpunariu, E. Rumler, și Parfumeria Melzer.

Falsificătorii se urmăresc Efect grabnic miraculos

(51 c) 2—5 (18 b) 4—17

Fabrică: Nyerges-Ujfalu (cott. Esztergom) Telegrama: Eternit Budapesta. Telefon: 12—92. Fabrică: Vöcklabruck (Austria-snp.)

**ARDESIE ETERNIT** ARDESIE DE CIMENT-ASBEST  
PATENT LUDWIG HATSCHEK

Material de coperit indestructibil, ușor, ales și efin.

**ETERNIT-WERKE LUDWIG HATSCHEK BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 33.**

Referințe de prima clasă! Garanție! Producție anuală 1500 vagoni! Cereți prospect

Unicul mijloc de dinți, lipsit de aciduri, probat și recomandat de profesori și medici este veritabilul

**anaterin**

al dentistului de curte ces. și reg. Dr. I. G. Popp, Viena XIII/6.

Veritabil numai în sticla de mai sus cu etichetă vînetă, franceză (tipariu auriu), și cu firma mea, a cor. 2-80, 2-1, 1-1.

„Intrebuințez de mai multi ani apa de dinți și de gură anaterin a dvostre și mi-e tēmă, că dacă nu o ași mai avé, imediat ar trebui să sufer de durere de dinți, ori că mi-ar cădea dinții. Apa de gură a dv. îmi ține dinții frumoși și sănătoși.” A. Spitalsky, mare-proprietariu.

Crema de dinți anaterin, în tuburi, fără de stricăciosul „săpun”, e forte plăcută, curăță temeinic dinții, îi face lucii și îi conservă sănătoși, a 60 fil.

Se capătă în farmacia, drogerii, prăvălii mai alese, cum și în depositul principal Carl Morscher, drogerie în Sibiu, și la A. W. Lingner, farmacist în Sighișoara.

(18 b) 4—17

Am onóre a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

## Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul păpucarilor.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a puté servi cu prețuri și mai efine, și mi-am propus, ca — dacă Dumnezeu îmi va ajuta — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum bumbac, pînă, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și carpe de pînă, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchetă, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pînă, și toate căptușelile necesare la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o mii aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre efinătatea și soliditatea prăvăliei mele.

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez cu totă stima

**Aurel Popescu.**

## Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent nr. 86967. Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secrete. vindecă și înviorază pe lângă garanție. Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, tînturi de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poftei de mîncare, răceală la mînă și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pöte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimit banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta atît în Germania cît și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

Espedite din centru și locul de vîndare pentru țără și străinătate e: **MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.**

## Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere stă în legătură cu cele mai mari bănci din țără și esoperază împrumuturi pe pămînturi și edificii cu cele mai favorabile condiții și cele mai efine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5<sup>3</sup>/<sub>4</sub>%.

**Credit personal** cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, cum și la oficeri, credit simplu și fără giranți.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă pentru răspuns.

**„PECUNIA”**

întreprindere de credit

Sibiu (Nagyszeben) strada poplăcii nr. 27.

# ? Pentru-ce? este numit GAEDICKE cea mai mare colectă de noroc?

Pentru-că acolo s'au plătit cele mai multe câștiguri principale.

|                         |         |        |
|-------------------------|---------|--------|
| Pentru-că premia de .   | 602.000 | corone |
| Pentru-că de trei-ori . | 400.000 | „      |
| Pentru-că de trei-ori . | 100.000 | „      |
| Pentru-că odată . . . . | 70.000  | „      |
| Pentru-că de patru-ori  | 60.000  | „      |
| Pentru-că de trei-ori . | 30.000  | „      |
| Pentru-că de cinci-ori  | 25.000  | „      |
| Pentru-că de zece-ori   | 20.000  | „      |

(88) 1—12

acolo s'au câștigat, și

Pentru-că nici o colectă nu pöte dovedi astfel de rezultate uriașe.

Cine voește deci să dobîndescă un câștig principal, să se grăbescă a comanda cu asigurațiune ori pe lângă ramburs losuri pentru prima clasă a XIV. loterie de clasă r. ung. priv., care se începe deja în

**17 și 18 Mai**

| Intreg | jumătate | pătrar | optime de los                        |
|--------|----------|--------|--------------------------------------|
| 12     | 6        | 3      | 1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> corone |

de la casa de bancă și cea mai mare colectă de noroc din Ungaria

**A. GAEDICKE**

Budapesta, Kossuth-Lajos-utca nr. 11.

Șecuri postali pentru trimiterea scutită de porto a banilor — gratis și franco

Scrisoare de comandă. A se taia!

Dlui A. GAEDICKE, Budapesta

Vă rog a-mi trimite losuri originale, clasă I., ale loteriei de clasă reg. ung. priv., cum și planul oficial.

Banii, cor. (sunt a se ridica prin ramburs) (sosesec cu asigurațiune postală) Ce nu convine să se ștergă.

Adresa precisă